

Motion till riksdagen 2025/26:1320

av Petter Löberg och Joakim Järrebring (båda S)

Utvärdering av bryggerilånens påverkan på krogmarknaden och småbryggeriernas möjligheter

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att låta Konkurrensverket utvärdera bryggerilånens effekter på pubars och restaurangers möjligheter att erbjuda öl från mindre bryggerier samt konsekvenserna för konkurrens och mångfald på marknaden, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Sverige har under de senaste två decennierna sett en kraftig tillväxt av små, oberoende bryggerier. Dessa aktörer har bidragit med innovation, mångfald och lokal förankring i dryckeskulturen. För att underlätta för småbryggerier har Sverige dessutom infört en differentierad ölskatt, i linje med EU:s regelverk, för att stärka deras konkurrenskraft.

Samtidigt finns en ordning som i praktiken motverkar denna politik: de så kallade bryggerilånen. Det innebär att stora bryggerier erbjuder pubar och restauranger finansiering eller gratis utrustning för tappölssystem i utbyte mot exklusivitetsavtal. Effekten blir att krogens utbud på fat domineras av ett enskilt bryggeri, medan mindre bryggerier stängs ute.

Konsekvenserna av detta är flera:

- Minskad mångfald: Trots att Sverige har över 400 småbryggerier är det ofta samma stora varumärken som återkommer på pubars fatöl.
- Konsumenternas valfrihet begränsas: Gästen får inte ta del av den variation som faktiskt finns på marknaden.
- Differentierad ölskatt urholkas: Den politiska viljan att stärka småbryggerierna blir verkningslös om de ändå inte kan nå ut till konsumenterna.

- Risk för marknadsdominans: Stora aktörers ekonomiska muskler används för att cementera deras position snarare än att främja sund konkurrens.

I flera länder har konkurrensmyndigheter granskat denna typ av exklusivitetsavtal ur ett konkurrensrättsligt perspektiv. Det finns därför skäl att också i Sverige låta Konkurrensverket analysera bryggerilånens effekter på krogmarknaden, småbryggeriernas möjligheter och konsumenternas tillgång till ett varierat utbud. Ett sådant underlag är avgörande för att säkerställa att våra politiska reformer – som den differentierade ölskatten – får genomslag i praktiken och att konkurrensen på ölmarknaden sker på lika villkor.

Petter Löberg (S)

Joakim Järrebring (S)